

nek, a mig készletem tart.
szívesen küldök anyagot.

gestellt werden. Die Ergebnisse meiner weiteren Untersuchungen über den Entwicklungsgang dieses Pilzes sollen später an dieser Stelle veröffentlicht werden. Interessenten bin ich gerne bereit — soweit mein Vorrat reicht — Untersuchungsmaterial zur Verfügung zu stellen.

A Szepesbélai Mészhavasok néhány ritka növényéről. Über einige seltene Pflanzen des Szepesbelaer Kalkgebirges.

Irta : Nyárády E. Gyula (Késmárk).
Von : A

A Magas-Tátra keleti végénél húzódo Szepesbélai mészhavasok sziklás és füves ormainak egy-egy elrejtettebb pontján teremnek olyan növények is, amelyeket csak igen ritkán, a hegység sokszoros bejárása után észlelhetünk. Ezek apróságuk, vagy különös, mondhatnám izolált termőhelyiük miatt ritkán kerülnek füvécsz szemé elé. Így vagyunk egyes régebb adatokkal is, melyeket első közlőjük után a kutatók nem tudtak megtalálni.

A magam részéről vallom, hogy a *Saussurea lapathifolia* (L.) Beck = *discolor* DC.-t, valamint a *Myrrhis odorata* (L.) Scop.-t is senki sem fogja megtalálhatni a Bélai hegyeken. Nem azért nem találjuk meg, mert talán eltűntek volna, vagy mert nehezen találhatók meg, hanem azért, mert ezeket nem is gyűjtötte ott senki s közlésük tévedésen alapulhatott. Így pl. ha HAZSLINSZKY az igazi *Saussurea discolor*-t gyűjtötte volna a Störnbergen, akkor bizony nem a *Saussurea alpina*-nál tett volna rá mintegy mellékes megjegyzést, hanem különfajnak vette volna fel, mert hiszen az igazi *Saussurea discolor*-t nagyon nehezen lehetne a *Saussurea alpina* válfajának tekinteni (l. Hazsl. Ejsz. Magy. vir. p. 232). A Bélaihavasokon ismerős kutató bizonyosnak tartja, hogy HAZSLINSZKY az ő *Saussurea discolor*-ja alatt a *Saussurea macrophylla*-t látta. Ezért tehát a *Saussurea discolor*-t a Bélaihavasok flórájából törölnünk kell.

Vannak azonban olyan növények a Bélaihavasokon, amelyek bár biztosan teremnek ott, de igen nehezen akadnak szem elé. Ilyenekül közlöm elsősorban az *Agrostis alpina* Scop.-t, amelynek biztos termőhelyét a legujabb időkig nem ismertük, úgy hogy az eddig közölt adatok helyessége iránt némi kétségünk támadt addig, míg PAX 1909-ben a Kistarpatak-völgyben egy új termőhelyét fel nem fedezte (L. Jahresb. d. schles. Ges. 1909:46). Mivel pedig a bélai adat ezután a második hazánkban, az *Agrostis*

alpina országunk legritkább növényei közé tartozik. SAGORSKI és SCHNEIDER-ék, a Táttra flórájának buzgó kutatói nem találták meg s az eddig közölt adatok helyességét kétségbe is vonják. Egy pár adatot KOTULA is közöl ugyan (Distributio p. 450), de az ő adatait is kétségbe vontam volna, ha e lap szerkesztője nem biztosított volna arról, hogy a KOTULA gyűjteményéből (Woloszszak tanár úr szíves közvetítésével) látott s a Bela-Potok vidékén (Zsdjár felett) gyűjtött példa valóban *Agrostis alpina*. De tudtommal a KOTULA által említett helyen sem sikerült azóta senkinek ezt a növényt megtalálnia.

A Táttrában elterjedt *Agr. rupestris*-sel való összetévesztést még megkönnyíti az, hogy némelyik *Agrostis rupestris* buga-ágacskaiknál találhatóunk kevés érdeességet, aminő herbáriumom némely példáján látható, de azért ezt nem lehet és nem szabad *alpina*-nak nevezni, mert ez utóbbinak érdeessége mégis egészen más.

Bistosan terem a Greiner (2148 m.) sziklaélen kb. 2000—2100 m. között. Vörösebb-barna és nagyobb tűzérkei által azonnal feltűnik, hogy nem az *Agrostis rupestris*-sel van dolgunk; de a buga összes ágacskaiknak bő érdeessége s a toklász szálkájának eredési helye is meggyőz minket az *Agrostis alpina* voltáról. Érdekes, hogy e növény a Greiner nagy füves Ék-felé néző oldalán másutt nem terem, mint az említett sziklaéleken e füves lejtő szélén, ahol a sziklafalak oly széldítő meredeken lecsapnak. Elég sok diszlik itt belőlük úgy, hogy a Dr. DEGEN igazgató úr által szerkesztett «*Gramina hungarica*» részére meggyűjthettem.

Nagyon ritka növény a Bélai mészhavasokon a *Petrocallis pyrenaica* (L. R. BR.), amelyet termésben találtam meg 1910 aug. 9-én és virágosan 1911. június végén, ugyanott, ahol Wahlenberg fedezte fel. (Fl. Carp. Princ. p. 193.)

A *Draba tomentosa* WILLG. pieziny növénykére vonatkozó összes adatokat, melyeket Sag. és Sch.-ék közöltek (kivéve a felkaivölgyit) megerősíthetem, mert a Vaskapu-t alkotó kapufélkőfaltól¹⁾ a Bolondgerőig sziklaréseken mindenütt gyűjtöttem.

A *Centaurea alpestris* HEGER tudomásom szerint a Bélai havasokban csak a Drechslerhänschen sziklái között a Rother-Lehmig ismeretes. Terem azonban másutt is, de szórványosan. Gyűjtöttem a Muran nagy barlangja mellett és a Javorinka-Wandon. Podspady felett.

Végre megenlítem a *Cypripedium Calceolus* L.-nek egy érdekes előfordulását a Bélai havasokban. Terem ugyanis sok példányban mintegy 1250—1300 m. magasságban a Rothbaumgrundvölgy felső részének baloldalán a Vaskapu alatt egy sziklafal tövében lombos fák által beárnyékozott helyen. E *Cypripedium*-okra voltaképpen Dr. GYÖRFFY ISTVÁN barátom akadt rá *Molendoák* gyűjtése közben 1910 június 17-én. s gyönyörrel néztük a virágzásukat már lassan befejezni készülő kedves növényeket.

¹⁾ Itt Dr. GYÖRFFY szedte együttes kirándulásunkon.

An einigen versteckten, grasig-felsigen Stellen der Szepes-bélaer Kalkalpen, welche sich längs der Ostflanke der Hohen-Tátra hinziehen, kommen einige Pflanzen vor, welche nur sehr selten und nur nach wiederholter Begehung dieses Gebirges gefunden werden können. Es sind das kleine Alpenpflanzen, welche wegen ihrer sehr isolierten Standorte nur selten vom Auge des Botanikers getroffen werden. Oft handelt es sich um ältere Angaben, welche in neuerer Zeit nicht wieder bestätigt werden konnten.

Dagegen wage ich zu behaupten, dass *Saussurea lapathifolia* (L.) BECK (= *discolor* DC.) und *Myrrhis odorata* (L.) SCOP. niemand mehr in den Béla-er Alpen sammeln wird, nicht als ob diese Arten von dort verschwunden, oder als ob sie schwer aufzufinden wären, sondern weil sie dort niemals gewachsen sind und die diesbezüglichen Angaben auf einem Irrtum beruhen. So hätte HAZSLINSZKY, wenn er auf dem Stierberg (Stirnberg) tatsächlich *Saussurea discolor* gesammelt hätte, sie gewiss nicht bei *S. alpina* mit einer Bemerkung abgetan, sondern sie als eigene Art angeführt, da man ja *S. discolor* doch schwerlich für eine Varietät der *S. alpina* halten kann (Vgl. HAZSL. Éjsz, Magy. vir. p. 232).

Ein mit der Flora der Béla-er Alpen vertrauter Botaniker, muss die Ueberzeugung gewinnen, dass HAZSLINSZKY *Saussurea macrophylla* für *S. discolor* gehalten haben muss, demzufolge *S. discolor* aus der Flora der Béla-er Alpen zu streichen ist.

Doch giebt es in den Béla-er Alpen Pflanzen, welche dort sicher vorkommen, aber sehr schwer zu finden sind. Als eine solche führe ich zunächst *Agrostis alpina* SCOP. an, deren sicherer Standort bis in die neueste Zeit nicht bekannt war, so dass wir geneigt waren die Richtigkeit der älteren Angaben über ihr Vorkommen in Zweifel zu ziehen. Von PAX wurde diese Art erst i. J. 1909 im kleinen Kohlbaachtale bei 1800 m. wieder gefunden (Vgl. Jahresb. d. schles. Ges. 1909: 16). Da dies die einzige sichere Angabe ist, welche über das Vorkommen dieser Art in unserem Lande berichtet, gehört *Agrostis alpina* zweifellos zu den seltensten Pflanzen der ungarischen Flora. SAGORSKI und SCHNEIDER, die eifrigen Durchforscher der Flora der Tátra, haben sie nicht gefunden und bezweifeln auch die Richtigkeit der bisher veröffentlichten Angaben. KOTULA hat zwar (Distributio p. 150) s. Z. einige Standorte für diese Art angeführt, doch hätte ich auch diese in Zweifel gezogen, wenn mir der Redakteur dieser Zeitschrift nicht versichert hätte, dass eine aus der Sammlung KOTULA's stammende Probe, welche er durch freundliche Vermittlung Prof. WOŁOSZCZAK's untersuchen konnte, und welche in der Gegend des Bela-Potok ober Zsdjár gesammelt worden war, in der Tat *Agrostis alpina* ist. Doch habe ich erfahren, dass es seither niemanden gelungen ist, diese Pflanze an dem von KOTULA angegebenen Standorte wieder zu finden.

Eine Verwechslung mit der in der Tátra verbreiteten *A. rupestris* ist umso leichter möglich, als man auch bei dieser Art an den Rispenästen lie u. da eine geringe Rauhheit bemerken kann, welche auch an Herbarexemplaren zu konstatieren ist: doch kann man solche Exemplare nicht für *A. alpina* halten, deren Rauhheit von ganz anderer Beschaffenheit ist. *Agrostis alpina* kommt nun sicher auf dem Felsgrat des Greiner's (2148 M.) in einer Meereshöhe von 2000–2100 M. vor. Durch ihre mehr rötlich-braunen und grösseren Aehren fällt sie sofort auf; dass es sich hier nicht um *A. rupestris* handelt, beweist die rauh-borstliche Bekleidung sämtlicher Rispenästchen und die Ansatzstelle der Granne. Auffallend bleibt es, dass diese Pflanze auf dem ganzen, ziemlich ausgedehnten Nordostabhängen nirgends anders vorkommt, als auf den Felsgraten am Rande der grasigen Abhänge, wo die Felswände so jäh abstürzen. Hier wächst diese Pflanze in ziemlicher Menge, so dass ich sie auch für das von DR. DEGEN redigierte Exsiccatenwerk: «Gramina Hungarica» einsammeln konnte.

Eine sehr seltene Pflanze der Béla-er Alpen ist auch *Petrocallis pyrenaica* (L.) R. BR., welche ich am 9. Aug. 1910 in Frucht an derselben Stelle wiedergefunden habe, wo sie WAHLENBERG (Fl. Carp. Princ. 193) zuerst entdeckt hat.

Bezüglich der kleinen *Draba tomentosa* WHLB. kann ich sämtliche von SAC. und SCHNEIDER angeführten Standorte (mit Ausnahme jenes im Felker-Tal) bestätigen; ich habe sie von den Felsen des «Eisernen Thor»-es angefangen,¹⁾ bis zum Thörlichen Gern in Felsspalten überall angetroffen.

Centaurea alpestris HEG. ist meines Wissens aus dem Béla-er Alpen nur von den Felsen des Drechslerhäuschen-Tales bis zum «Roten Lehm» bekannt. Sie kommt aber spärlich auch anderwärts vor, so habe ich sie neben der grossen Höhle des Muran und an der Javorinka-Wand ober Podspady gesammelt.

Schliesslich erwähne ich noch ein interessantes Vorkommen von *Cypripedium Calceolus* L. in den Béla-er Alpen, wo diese Art in einer Höhe von e. 1250–1300 M. unter dem «Eisernen Thor» an der linken Seite des Rotbaumgrundes am Fusse einer Felswand an beschatteten Stellen zahlreich vorkommt. Hier hat sie zuerst mein Freund Prof. DR. GYÖRFFY ISTVAN am 17. Juni 1910 entdeckt, als er dort nach *Molendoa* Arten spähte; wir hatten unsere Freude an dieser schönen, ihre Blütezeit gerade abschliessenden Pflanze.

¹⁾ Hier hat sie DR. GYÖRFFY gelegentlich eines gemeinschaftlichen Ausfluges gefunden.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1911

Band/Volume: [10](#)

Autor(en)/Author(s): Nyarady E.Gyula

Artikel/Article: [A Szepesbélai Mészhavasok néhány ritka növényéről.
Über einige seltene Pflanzen des Szepesbélaer Kalkgebirges. 319-322](#)